

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування
Кафедра струнно-смичкових інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

" 25 " червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

" 25 " червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та адміністративної роботи, професор

М. КУШНІР

" 25 " червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА РОБОТИ В ОПЕРНІЙ СТУДІЇ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Контрабас», «Арфа»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.3.13)
Загальний обсяг	2 кредити ЄКТС (60 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Термін викладання	7,8 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ПРАКТИКА РОБОТИ В ОПЕРНІЙ СТУДІЇ» для профілізації «КОНТРАБАС», «АРФА» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробники:

МИКИТКА Тарас Остапович – народний артист України, професор кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування

ОЛІЙНИК Ольга Григорівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри струнно-смичкових інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедр :
струнно-смичкових інструментів
від ”_17_” _червня___ 2021 р., протокол № _11_,
та хорового та оперно-симфонічного диригування
від 21 червня 2021 р. , протокол № 12 .

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців, які володіють необхідним комплексом навичок та умінь, які дозволяють їм вести самостійну виконавську діяльність.

Також, метою курсу є – залучення студентів до творчої діяльності оперної студії академії та участь у симфонічних проектах, оперних постановках та інших мистецьких заходах, необхідних для становлення професійного виконавця.

Основним завданням дисципліни є ознайомлення студента з репертуаром оперної студії академії, вивчення кращих зразків оперного та симфонічного мистецтва, удосконалення навичок оркестрового виконавства, вдосконалення ансамблевої майстерності, формування професійної ерудиції, набуття практики роботи у великих творчих колективах.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.**Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.**Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.**Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.**Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.**Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9.Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК10.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13.Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК2.Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.

СК3.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК5.Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК6.Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8.Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК15.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16.Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17.Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН1.Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.

РН2.Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

РН3.Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.

РН4.Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

РН5.Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН8.Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН10.Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН13.Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

РН14.Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами											
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс	III курс	IV курс								
						Семестри															
	у тому числі:							1		2	3	4	5	6	7	8					
	Всього							Кількість тижнів в семестрі													
лекційні	індивідуальні	практичні	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15						
Практика роботи в оперній студії		7,8		2	60	30	-	-	30	30								1	1		

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
IV		2	60	30			30	30
	7	1	30	15			15	15
	8	1	30	15			15	15

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

VII – VIII семестри

VII семестр

ПРАКТИЧНА РОБОТА В ОРКЕСТРІ ОПЕРНОЇ СТУДІЇ.

1. Робота над концертним репертуаром.
2. Відпрацювання вмінь виконання оркестрової партії в контексті загального виконавського плану.
3. Розвиток єдиного ансамблевого інтонування.
4. Вдосконалення самостійної роботи над творами.

VIII семестр

ПРАКТИЧНА РОБОТА В ОРКЕСТРІ ОПЕРНОЇ СТУДІЇ.

1. Ознайомлення з кращими взірцями оперного та симфонічного мистецтва.
2. Практична апробація концертного репертуару під час різноманітних виступів та мистецьких проектів.
3. Вдосконалення ансамблевої штрихової майстерності з огляду на стилістичні особливості виконуваного репертуару.
4. Вдосконалення самостійної роботи над творами.

VII семестр

<i>№</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Зміст роботи</i>	<i>Аудиторні (практичні) години</i>	<i>Самостій на робота</i>
1	ПРАКТИЧНА РОБОТА В ОРКЕСТРІ ОПЕРНОЇ СТУДІЇ	Робота над концертним репертуаром.	5	4
		Відпрацювання вмінь виконання оркестрової партії в контексті загального виконавського плану.	5	4
		Розвиток єдиного ансамблевого інтонування.	5	4
		Вдосконалення самостійної роботи над творами.	-	2
Підготовка до підсумкового контролю				1
Разом			15	15

VIII семестр

№	Назва теми	Зміст роботи	Аудиторні (практичні) години	Самостій на робота
2	ПРАКТИЧНА РОБОТА В ОРКЕСТРІ ОПЕРНОЇ СТУДІЇ	Ознайомлення з кращими взірцями оперного та симфонічного мистецтва.	5	4
		Практична апробація концертного репертуару під час різноманітних виступів та мистецьких проєктів.	5	4
		Вдосконалення ансамблевої штрихової майстерності з огляду на стилістичні особливості виконуваного репертуару.	5	4
		Вдосконалення самостійної роботи над творами.	-	2
Підготовка до підсумкового контролю				1
Разом			15	15

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під «суб'єктивним», в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під «об'єктивним» – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це «художнє враження», яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Відмінно А (90-100) – найвище художнє враження.

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм під час донесення художнього змісту виконуваних творів. Володіння звуком належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітрою, впевнене виконання напам'ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми та переконлива змістовна анотація до нього: зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, переконливе володіння лекторськими вміннями і навичками, виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми та добра змістовна анотація до нього: зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, добре володіння лекторськими уміннями, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

Задовільно D (64-73), E (60-63) – посереднє художнє враження.

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми та не досить змістовна анотація до нього: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє володіння лекторськими уміннями, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Середня працездатність.

Незадовільно FX (35-59) – незадовільнє художнє враження
(з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, лекторських умінь, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільнє виконання програми та відсутність змістовної анотації до нього: незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність володіння лекторськими уміннями, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

Незадовільно F (0-34) – незадовільнє художнє враження
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, лекторських навичок, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми та лекторських навичок: незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення лекторських умінь донесення інформації про виконуваний твір.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Практика роботи в оперній студії» інтегрує методи різних груп, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на атестаційному екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аваркин Р.М. Контрабас. – М.: Музыка, 1978. – 78 с.
2. Азарин Р. Контрабас. М.: Музыка, 1978. – 50 с.
3. Ансерме Е. Статті про музику і спомини. – М.: Советский композитор, 1986.
4. Андрейко О.І. Методика творчого осягнення музично-виконавського мистецтва // Музичне мистецтво ХХІ століття – історія, теорія, практика : збірник наукових праць інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Випуск 2. Дрогобич, 2017. С.63-68.
5. Барсова И. Книга об оркестре / Барсова И. – (2-е изд.). – М.: Музыка, 1978.
6. Баренбойм Л. А. О воспитании музыкального слуха // Музыкальная педагогика и исполнительство . Л. : Музыка, 1974. С. 326-328.
7. Браудо И. Артикуляция. (О произношении мелодии). Ленинград: Музыка, 1973. –197 с.
8. Галич В. Развитие слуховых навыков на занятиях в классе по специальности // Некоторые вопросы музыкально-слухового развития учащихся. Москва : Музгиз, 1959. С. 26-32.
9. Гейнрихс И. Музыкальный слух и его развитие. Москва: Музыка, 1978. 80 с.
10. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. Москва: Музыка, 1981.144 с.
11. Григорьев В. Некоторые проблемы специфики игрового движения музыканта-исполнителя // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 7. Москва : Музыка, 1986. С. 159-195.
12. Интонация: Сб. науч. тр. / Отв. ред. А. И. Чередниченко. Київ: Вища школа, 1978. 240 с.
13. Коган Г. М. О работе музыканта-педагога // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 1. Москва: Музыка, 1979. С. 71–84.
14. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармоник. - М., 1974
15. Назаров И. Т. Основы музыкально-исполнительской техники и метод ее усовершенствования. Москва: Музыка, 1969. 204 с.
16. Ойстрах Д. Ф. Воспоминания. Статьи. Интервью. Письма. Москва: Музыка, 1978. 328 с.
17. Орлова Е. М. Интонационная теория Б. Асафьева как учение о специфике музыкального мышления: История. Становление. Сущность. Москва: Музыка, 1984. 302 с.
18. Переверзев Н. Исполнительская интонация. Москва: Музыка, 1989. 208 с.
19. Поздняков А. Работа дирижера с оркестром РНИ. - М., 1964

20. Сокол А. В. Теория музыкальной артикуляции [Под ред. Ю. Е. Семенова] Одесса: ОКФА, 1995. 208с.
21. Струве Б. Типовые формы постановки рук у инструменталистов (смычковая группа). Москва : Музгиз, 1932. 228 с.
22. Хашеватська С. Инструментознавство. Підручник. Нова Книга – 2008.
23. Цингг И. В. Трактат об исполнительстве Ксавье Дезаргю: основные идеи // Успехи современной науки и образования. Белгород, 2016. № 12. С. 185–188.
24. Цингг И.В. Арфа с педалями простого действия: история, строение инструмента, особенности звучания // PHILHARMONICA.International Music Journal. 2019. № 3. С. 11–18.
[URL:https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=30132](https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=30132)
25. Цингг И.В. Профессиональное исполнительство как результат развития арфовой педагогики XVIII века // Философия и культура. 2019. № 6. С. 14–22. URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=30130
26. Шахматов Н. Анализ оркестровой партитуры. М., 1967.
27. Шульпяков О. Музыкально-исполнительская техника и художественный образ. Ленинград : Музыка, 1986. 125 с.
28. Шульпяков О. Проблемы комплексного творческого воспитания музыканта-исполнителя // Труды НГК и ГМПИ им. Гнесиных, вып. 2. Новосибирск, 1984. 34-42 с.
29. Шульпяков О. Техническое развитие музыканта-исполнителя. Ленинград: Музыка, 1973. 125 с.